Sezon mort

NE SĂTURASEM DE POVEȘTI vînătorești în care vitejia fiecăruia dintre povestitori întrecea cu mult isprăvile legendarilor eroi cinegeți și ca de obicei tot nu se mai sfîrșea.

– Da' altceva nu mai știți ? ne întrerupse un nou-sosit în cercul nostru.

– Altceva ? Ce ?

– Mă rog, dumneavoastră, vînătorilor, cînd nu vînați nu vi se întîmplă nimic ? făcu el dulce.

Ne priveam uimiți. Și asta e una. Ce alte întîmplări ar mai putea fi pe lume afară de cele în care intră iepuri, lupi, urși, mistreți și cerbi ?

– Dumneavoastră nu aveți sezon mort ? ne hărțui fără milă tulburătorul.

Toți pleoștirăm capetele la amintirea acelei morți sezoniere prin care trece viața vînătorului : oprelițtea vînatului.

– Să vă istorisesc eu o – cum să-i spun ? – o pățanie. Nu propriu-zis a mea, a unui prieten, ridică brusc mănușa zvîrlită doctorul X..., medic și poet în orele libere, de care avea, slavă Domnului, berechet... Numai un îndrăgostit despărțit de iubita lui, începu el, e capabil să înțeleagă stările în care se zbate adevăratul vînător în sezonul mort, cum îi place dumnealui să-i spuie. Că nu mai simte gustul vieții și tot ce bea și mănîncă parcă pune alături, e nimic, pe lîngă chinurile morale îndurate tot timpul cît nenorocitul străbate această Sahară nemilostivă : oprirea vînatului.

Printr-un astfel de deșert treceam și eu acum cîțiva ani pe-o vară toridă, în Bucureștii pustii. Nu știu cum se făcuse că rămăsesem singur, fără nici o invitație, fără nici un aranjament. Mă morfoleam între zile insipide și nopți fără somn, cu buzunarele jiletcii pline de veronal, și nu-mi găseam astîmpăr.

Generalul B..., care altădată mă lua cu mașina și ne mai ostoiam dorul de vînat cutreierînd pădurile în jurul capitalei sau inspectînd locurile de vînătoare arendate spre Obilești, adică mîncînd cotoare de jindul fragilor, plecase în streinătate. Șișstandul, cu aleile lui de platani și dîmburile acoperite cu verdeață, era desființat. Aneful, cu sălile și curtea de tragere, în reparație. Baraca de ochit, cu deviza „Exersați ochiul și mîna pentru patria română", unde ne treceam multe după-amiezi scoțînd mireasa pitită după culise, spărgînd lulelele din gura moșului ori dînd drumul morii, ca de acolo să pornim cu amurgul în spate spre „Carul cu bere", pierise de pe maidanul din colțul fostei Prefecturi de Ilfov și nu-i mai dam de urmă. Moșii erau închiși.

Deznădăjduit, am alergat la o veche instalație cu lansare mecanică de talere și porumbei de lut, așezată într-o coastă a pădurii Băneasa. Scrîșneam din dinți altădată cînd amatorii se întreceau să ia dublete, blidele nevinovate ce icneau negre deasupra șandramalei, zvîcnite de cele două brațe ale resortului manipulat de umilul servitor dinlăuntru. Nu puteam suferi să stau mai mult de un ceas. Și asta de hatîrul amicilor. Mi se părea că toate hîrburile sparte acolo în cer se năruiesc în capul meu și fugeam ocărînd comedia botezată „pavilion"... Acum aș fi stat și o zi întreagă. Dar mașinăriile se stricaseră și magazia zăcea ca o moară părăsită. Cluburile luaseră vacanță. Joc de cărți nu găseam nicăieri. Toate codanele, despărțitele și văduvele erau pornite, după noroc, la munte ori la mare. Mă topeam de *spleen.*

Tocmai încercam, cum spun franțuzii, un *avant-goût* de sinucidere, plecat pe balustrada unuia din podurile de peste Dîmbovița secată, cînd cineva mă zgudui de umeri.

– Ce faci aici? Nu simți ce duhoare vine de dedesubt?

Era amicul Charles, dintr-un vechi neam de francezi așezați de mult în țară, care mă tîrî cîțiva pași din zona rău duhnitoare, înainte de a mai deschide gura.

Îl priveam aiurit.

– Spune, ce faci?

Dădui nesimțitor din umeri.

Prietenul căută cu îngrijorare în ochii mei și pricepu.

– Ești liber?

– Da.

– Hai cu mine. Se uită la ceas: Acum e unsprezece și jumătate. La unu fără un minut pleacă trenul. Ia o valiză și cîteva lucruri trebuitoare, nu uita pasta de dinți, și vino la gară. La unu fără un sfert să fii pe peron, la acceleratul de Ploiești. Bilete scot eu.

Și, ca într-un vis, m-am trezit chiar în după-amiaza aceea într-o gară mică, după ce am trecut duduind podul peste Ialomița. Acolo ne aștepta o brișcă. Cu ea am străbătut în țăcăneala cailor pe liniștite drumuri de țară, cu praful de trei palme, cîteva sate albe, înmormîntate în tăcere. Am trecut Ialomița înapoi, prin vad, și am intrat în baia de răcoare a pădurii.

Prietenul, tăcut de felul lui, n-a scos tot timpul nici un cuvînt, m-a îngăduit să-mi viu singur și-ncet în fire. Nici eu nu l-am întrebat unde mergem, ce-o să facem. M-am lăsat luat ca de-o apă.

După un drum delicios, pe-o cale așternută cu catifea de umbrele copacilor, am sosit spre seară în fața unui luminiș, la capătul aleii ce slujea așezarea prietenului împrejmuită cu sîrmă ghimpată.

Ne-a primit o slugă morocănoasă, Simion. Amicul m-a lăsat și a plecat în latura stîngă, unde l-a întîmpinat o larmă de piuituri, cloncăte și fîlfîieturi. S-a întors însă curînd la mine, care stam încă, uluit de hurducătură și aerul tare, în mijlocul curții, și m-a împins într-un bordei, unde după ce am coborît trei trepte am eșuat ca o barcă ce ar fi luat apă.

M-a îndemnat apoi la o friptură rece și la un pahar de vin bun, mi-a pus după asta periuța de dinți în mînă și mi-a arătat într-un ungher ligheanul de tablă cu cana de apă alături. Cît m-am spălat, a desfăcut un pat de campanie, a întins pe el un cearșaf, a trîntit o pătură și a ieșit afară. M-am culcat, și pînă dimineața n-am mai știut de mine.

M-am trezit într-o larmă necunoscută. Cînd am scos capul din bordei, Charles umbla prin curte, luat cu asalt de o oaste întreagă de puișori, pui, puiendri, găini, cloști, cocoșei și cocoși, care se țineau după el cu tot soiul de piuieli, chiraituri, cloncănituri, cotcodăceli și cucuriguri, sărindu-i în cap, cocoțîndu-i-se pe umeri, ciugulindu-l de pantofi, ciupindu-l de picioare, trăgîndu-l de pantaloni, hărțuindu-i mîinile pline.

Era o unduire vie de sute de culori de tot felul. Un alai împărătesc de fulgi, pene, aripi, penaje și cozi care de care mai învoalte, mai răsfirate, mai încovoiate sau mai trufașe. Licăreau pretutindeni aurul și azurul, verdele și albastrul paradisiac, roșul și ruginiul tomnatec, într-un amestec frenetic.

– Ei, ce zici? mă întîmpină Charles venind spre mine.

Îndată fui și eu împresurat de valul cotropitor al sumedeniei de vietăți dezlănțuite asupra noastră. Atunci îmi dădui seama că erau fazani, sute de fazani și făzănițe de toate neamurile, de toate vîrstele și mărimile, de toate nuanțele, bătîndu-se, fugărindu-se, împreunîndu-se, hîrjonindu-se la picioarele noastre, alături de cloștile și de puii de găină cu care crescuseră împreună, toți cerînd hrana de la prietenul care, ca un zeu, cu gesturi largi, le zvîrlea semințele. Am priceput. Mă aflam într-o fazanărie, așezată în inima pădurii, și m-am bucurat ca un copil. Prietenul îmi zîmbea. După ce mai potoli puița, trecu vasul slugii, și ieșirăm din roata turbulentă a orătăniilor, care începeau să se aleagă după soiuri și simpatii, îndreptîndu-se către volierele deschise – puietul, sub oblăduirea destoinică de sergent-major a cloștilor, fazanii adulți bătînd aerul cu zborul lor gras și pămîntesc.

– Vezi, îmi spuse amicul. Toate vietățile astea trebuiesc ocrotite, apărate, zi-noapte. Altfel, pier pînă la una, numai în mai puțin de-o săptămînă. De pretutindeni și în orice clipă dușmani lacomi, văzuți și nevăzuți, le pîndesc.

Se vede că am făcut un gest ori am schițat un zîmbet de neîncredere, precum că exagerează.

– Nu, nu, făcu el. Nu glumesc. Aici vînătoarea nu e oprită nici o secundă și nu se sfîrșește niciodată. E o întrecere între jivinele răufăcătoare și moartea cu care le întîmpinăm, încît, oricît de harnici am fi noi, aproape că nu izbutim să ținem cumpăna.

Spunînd asta, puse pușca, pe care n-o băgasem de seamă, la ochi și doborî o coțofană ce se lăsase cu repejune într-un plop din apropiere.

De atunci a început pentru mine o nouă viață vînătorească. În adevăr măruntă, ticăită, lipsită de glorie și peripeții, dar nu de farmec, nici de neprevăzut.

Crescătoria asta de fazani din mijlocul pădurii exercita o vrajă uriașă pînă la mari depărtări. Jungla toată clocotea înnebunită din pricina ei. Undele și emanațiile atîtor vietăți se amplificau și dădeau de veste tuturor răpitoarelor pînă-n afundul bungetelor și în creștetul tăriilor văzduhului. Ațîțate, ele pluteau, zburau, alergau, se furișau, se strecurau, se tîrau prin toate vămile, peste toate stavilele, pe sub toate piedicile, pînă aici, după prada rîvnită. Colosalul focar de viață fragedă și gustoasă aprins de prietenul meu deschidea poftele și chema necontenit, cu vibrările-i profunde, toate gurile și pîntecele hulpave să se înfrupte din el. Răscolite, rînduri-rînduri, năvăleau la ceasuri regulate, și trebuia să le așteptăm și să le ținem piept fiecăruia după șartul cuvenit.

Dimineața, din zori, se iveau coțofenele, cu piepții albi și nevinovați. Deși se tăiaseră copacii din preajmă ca să nu mai aibă unde se ascunde, găseau totuși chip să se apropie. Pîndeau din toate colțurile, aciuate pe sub toate ramurile, de pe garduri, din văzduh. Nu le speriau nici momîile înfipte în prăjini, nici tocăliile duruite de vînturi, nici uliii răstigniți pe stinghiile înălțate în aer. Cînd nu puteau altfel, se lăsau nerușinate și dau chiorîș iama în cîrdul de pui. Eram nevoiți să le ochim cu mare băgare de seamă, ca să nu lovim cloștile. După ce le doboram, le tăiam gheara dreaptă, pe care o spînzuram trofeu, alături de celelalte înșirate pe sîrmă. Într-o singură lună se strînseseră 137 de căngi.

Apoi soseau repede hereții și numaidecît după ei șoimii închiondorați, urmați de uliii negri sau pestriți, care se roteau deasupra luminișului în cercuri din ce în ce mai strînse și mai apropiate. Deodată, unul plonja ca o nălucă, fulgerat din zbor de armele noastre. Dacă era numai aripat, ne încăiera cu ghearele și abia ne scoteam mîinile din căngile lui fioroase. Acestora le țineam răboj aparte. Optzeci și trei de picioare solzite cu galben, cu vînăt sau cu albastru spînzurau la locul de cinste. Ne părea rău de corbii viteji, acești cîini de vînătoare ai văzduhului. În loc să-i ucidem, am fi fost bucuroși să-i domesticim

și să ni-i facem, ca-n evul mediu, prețioase ajutoare cinegetice. Dar cine putea sta de asta!

La amiază ne dau ocol găile cu aripi zimțate, hultani semeți, pajure heraldice și vulturii cei mari, rotitori în slava cerului, asmuțiți din cine știe ce depărtări de miroasele adulmecate de simțurile lor extraordinare. Acvile ne spionau din afundurile seninului. Dar rareori vreuna din ele se lăsa pînă la bătaia carabinelor.

Între timp, se ițeau peste tot, țesînd acrobatic pînze de zboruri peste limanul fazanilor, stance îmbrobodite cu basmale sure, ciori hoațe, gaițe clevetitoare, ghionoi ochioase și iar coțofene gulerate, toate cu ochii ațintiți asupra noastră, fără să ne slăbească o clipă din supraveghere. Căci, la drept vorbind, noi eram vînatul lor.

Pe la chindii se iscau alte rînduri de răpitoare, cărora li se făcuse foame și primiseră înștiințări misterioase despre comoara de carne din inima junglei. Trebuia să întîmpinăm valul de asalt al cioacelor băutoare de ouă crude, care soseau smerite ca niște măicuțe, al vindereilor sprijiniți pe vînt, al hereților fulgeratici.

Eram nevoiți să mînăm devreme la culcare în volierele înalte cîrdurile de fazani, căci acum începeau să iasă din scorburi ciuvicile cobitoare, cucuvăile holbate, bufnițele cu moațe atîrnate de ureche, toate lacome de pui fragezi și mult mai greu de răpus în jocul de umbre ce urma amurgurilor.

De acum se pornea alt război, cu lumea beznelor și forfota întunericului: jigadini stîrnite de intensul farmec răspîndit din vulcanul de viață adormit sub paza sîrmelor. Soseau liote de lighioane lihnite, jinduind cruziciuni. Vulpi cu pași de pîslă, ademenite din hățișuri, părăseau prudența și-și încercau norocul dînd tîrcoale volierelor. Le găseam urmele și nu ne lăsam pînă nu le stîrpeam pînă la al nouălea neam. Viezuri, cu ponosul de leneși, prășiți în malurile rîului, și-au lăsat blănurile pe gardurile noastre. Nevăstuici bălțate, cu mușcătura veninoasă, încercau să se mlădieze prin găurile pînzelor de fier. Dihori nerușinați scormoneau pe sub uluci. Șobolani, șoareci, guzgani, ciufi zgîiți, huhurezi hohotitori și cîte alte jivini neștiute veneau, se furișau ca într-un pelerinaj la locurile sfinte, pline de ispita unor ospețe fericite. Din străfundurile desișurilor se prelingeau pisici sălbatice, cu blăni fumurii dungate cu negru și capete mari, rotunde.

Am dat un război și mai aprig cîinilor răzlețiți din sate, care apucau calea codrilor și tîlhăreau prin pădure prinzînd iepuri și alergînd fazanii cu zbor greoi. Nu ne-am odihnit pînă ce nu le-am stins sămînța. Oamenii țineau zi și noapte zăvozii în lanțuri și femeile închideau pisicile în odăi. Altfel, li s-ar fi stîrpit sadina pentru multă vreme.

Căci pe toți și pe toate îi așteptau neadormite puștile și capcanele întinse. La toate le luam pieile sau le tăiam numai labele ca să le zvîrlim la grămadă, cum obișnuiau faraonii cu robii de război.

Stam atîrnați de gura povestitorului, fascinați de verva lui, cînd cineva întrerupse:

– Și ce făceați cu atîtea mortăciuni? Cred că mirosea acolo mai rău ca într-o zalhana...

– Lasă-l, domnule, ce interes are?... îl apostrofarăm noi.

– Are dreptate, încuviință el. A fost o problemă pe care Charles o rezolvase, pe cît de ingenios, pe atît de practic. În adevăr, hoiturile trebuiau strînse și repede îndepărtate ori îngropate. Altfel, ele sporeau nebunia pădurii exasperate. Atîtea stîrvuri adunate acolo chemau la un nou asalt corbii iubitori de leșuri, ciori îndrăgite de putreziciuni, vulturi ahtiați de împuțiciunile purtate de vînturi, cloncani hoitari cu spinările bătînd în albăstriu.

Atunci, cum nu se mai găseau rîme, ouă de furnici, nici viermuși îndestulători pentru sutele de păsări jinduite de albumină vie cu vitamine în ea, prietenul punea să se toace carnea vînată și o da așa crudă puilor de fazani și păsărilor.

– Și o mîncau?

– O zvîntau. Cîteodată se înfrupta și Azor din vreun copan fript anume pentru el. Oasele erau calcinate în cuptor și pisate. Amestecate în hrana puilor, îi făcea să crească voinici. Găinilor și făzănițelor le ajuta să facă ouăle cu coaja tare.

Uneori venea tiptil și cîte un arici, tot noaptea, poftind și el un puișor. Pe el îl dibăcea, cu rîvnă, numai Azor și-l lătra cu furie pînă ce sosea unul din noi.

Îi găseam față în față. Un ghem de ghimpi de-o parte, o labă nehotărîtă ridicată cu prudență de cealaltă. Îndată ce ne vedea, cîinele își deșerta cu dezgust bășica peste vietatea ce făcea pe mortul, care nici la această supremă injurie nu se clintea, dezmințindu-și astfel legenda. Aricii țineau de resortul lui Simion, care, dintr-o sticluță, turna petrol peste ei și le da foc. Noi plecam înainte de a începe mirosul de porc pîrlit.

Dar mai ales de mare folos era cîinele în vînatul șerpilor, pe care-i descoperea, aș zice, cu o intuiție neasemuită. Șerpii se hrănesc, cînd apucă, și cu pui de pasăre, pe care-i înghit de vii. Se tîrau pînă la noi rîvnitori de fofoloci plăpînzi, despre care mersese vestea, șerpi negri de pădure, șerpi verzi de livadă, vărgați cu albastru, veniți din toată lumea, care trebuiau prinși la vreme și stîrpiți din rădăcină. Am colindat de multe ori pădurea, cu Azor, ca să le descoperim cuiburile și să-i ucidem pe loc, fără să le mai așteptăm vizita.

După ce-i omoram cu focuri de armă, sluga îi jupuia și îmbrăca bețe de lemn cu pielea lor. Carnea mirositoare a usturoi rămînea să se zbată multă vreme năpădită de furnici. Strînsesem astfel o impresionantă colecție de toiege în fel de fel de culori.

Pînă și broaștele auziseră de carnea magică crescută în pădure și rîvneau la ea. Nu știam de asta și nu ne luasem măsurile. Pînă ce într-o zi am auzit

piuituri înspăimîntate. O broască mare, rîioasă, apucase cu lăcomie un pui și, holbată, se căznea să-l înghită, lărgindu-și gura pînă la umeri și umflîndu-și gușa cimpoi.

Astfel, fără să vrem, crescătoria iradia ca un gigantic magnet, dar se și aținea ca o imensă capcană întinsă tuturor vietăților văzduhului, pămîntului și subpămîntului, care roiau în jurul ei ca fluturii la lumină și veneau să moară în flacăra armelor noastre.

Ce să vă mai spui! Era o colosală întrecere și bătălie, o întretăiere de pofte și lăcomii, o țesătură de cruzimi și viclenii, de atacuri, de apărare, de moarte și viață, strînse acolo pe cîteva pogoane de pajiște, care m-a umplut de farmec și învățăminte cît o mie de cărți la un loc.

Cum v-am spus, sau nu v-am spus încă, la corvezi ca și la pază ne da ajutor Simion. Dar la pază mai ales cîinele, Azor, asupra căruia trebuie să mă opresc și să stărui, căci el joacă un rol însemnat în întîmplarea de care abia acum îmi amintesc că trebuie să v-o povestesc.

Azor era un cîine-lup splendid. Șui, cu pieptul larg, ieșit ca o carenă, cu pîntecele supt, șoldurile vînjoase și coada mîndră ca un trofeu, ușor sucită, cum se cuvine, spre stînga. Am încercat chiar din prima zi să-l cîștig și să mi-l fac tovarăș de zburdălnicii. Dar cîinele, deși tînăr numai de trei ani, m-a primit cu răceală și m-a privit oarecum de sus, parcă spunîndu-mi: „Fii serios, domnule".

Am înțeles numaidecît că era un cîine grav, cu caracter și foarte bine educat. Un cîine nobil, cu stil, după chipul stăpînului. Nu că Charles era trufaș sau și-ar fi dat ifose. Doamne ferește! Dar te ținea oarecum la distanță cu tăcerea lui, cu rezerva lui, cu politețea ce punea în toate. Se știa de rasă și se păstra cît mai neatins. Bun prieten, însă totdeauna la rece... Ceea ce mă încînta, căci și eu sînt împotriva familiarităților chiar între cei mai buni prieteni. Riscă să degenereze. Lui Charles îi plăcea vînătoarea, singurătățile, lecturile, manierele alese. Altfel, sobru, cumpătat și echilibrat în toate. Avea un miros foarte fin, și fața lui bălaie se schimonosea cînd se apropia Simion cu izul lui de usturoi și de băutură. De aceea își pregătea singur mîncarea, la un primus. Zicea că toți sînt murdari și nu primea pe nimeni să-i strîngă așternuturile.

Pe nevasta lui Simion, care venea la două-trei zile să-i aducă din sat mălai, lapte sau premeneli, n-o primea în bordei. Nici nu se uita la ea. Abia o îngăduia să intre în crescătorie. Spunea că miroase, că e hoață, că-i fură ouă de făzăniță, că i-a pierit o linguriță și un cuțit și ea i le-ar fi luat.

Numai eu am întîmpinat-o de cîteva ori și am vorbit, glumind, cu ea. Pe cît de sanchiu și dugos bărbat-su, pe atît de plăcută și dezghețată era femeia, și cu mult vino-ncoa. Nu era frumoasă, sau poate ar fi fost dacă ar fi arătat mai plinuță. Dar părea slabă de nemîncare și trai rău. Avea un păr bălai care își furișa cîrlionții nebunatici pe sub legătura albastră. Ochii, verzi, cu cozile lungite în

sus, spre tîmple, sub dunga sprîncenelor, ce se întindea dreaptă fără întrerupere, te priveau adînc, fără să clipească. Pielița obrazului, palidă, dar netedă pe oasele feței cu galba frumos modelată, nasul subțire, drept și gura cărnoasă, cu buzele, cînd rîdea, răsfrînte, ceea ce-i da un farmec deosebit. Bărbia ascuțită punea un nespus interes pe chipul ei de obicei trist.

Încolo, subțire la trup, cu mădularele gingașe și încheieturile delicate, un piept plin și rotund, picioarele cu pulpe albe și labe mici lăsau să se ghicească coapsele alungite și bine făcute. Straiele de pe ea, curate, miroseau a proaspăt și a flori de ladă. Am drămuit-o fără să știu, fără să vreau și fără s-o rîvnesc. Aveam altceva la ce să mă gîndesc și cu ce să mă îndeletnicesc. De la cafeaua pe care mi-o aducea în zori Charles la măsuța din dosul volierelor și pînă la cina din bordei, cînd cădeam trudit, n-aveam odihnă. Eu trăgeam pătura pînă peste cap, așteptînd să fiu trezit dintr-un ceas într-altul. Prietenul rămînea afară să doarmă în pătul, c-un ochi mereu deschis, iepurește. Cîinele, slobod, prin curte. Sluga se trîntea pe-o sarică undeva, gata să sară la cea dintîi alarmă.

De altfel, Charles n-ar fi îngăduit nici o abatere de la regula schimnicească la care ne legasem. El trăia într-o castitate de pustnic. Ceea ce mi-am impus și eu îndată, fără mare jertfă. Și, cît am stat acolo, nu s-a adus măcar o dată vorba despre femei.

Cîinele, vrednic de chipul și asemănarea domnului său, nu arăta nici o urmă de ușurătate, necum de necumințenie, nici o umbră de urît, nici o veleitate de hoinăreală și aventură. Toată ziua ne da semnale. Cînd lătra înțiglat știam că s-a lăsat undeva aproape țarca. Dacă alerga hălălăind, se rotea uliul. De bufnea înfundat, simțise dihorul. La vulpi se da în anume fel. Șerpilor le slujea, ca și aricilor, o chelfăneală aproape dureroasă. Era un animal neprețuit de mintos și înțelegător. Nu se depărta un ceas de ocolul încredințat lui.

Într-o dimineață, după ploaie, era la începutul lui august, am găsit cîteva urme proaspete de vulpe împleticite în preajma crescătoriei și pe Azor liniștit. L-am pus să adulmece, l-am asmuțit pe dîra lor, dar cîinele s-a mulțumit să dea din coadă și să latre vesel, ca la o veche cunoștință. N-am avut altceva de făcut decît să ne mirăm și să veghem. Cîinele a stat toată ziua cu capul între labe, tînjitor. I-am pipăit botul. Nițel cam cald. Am crezut că e bolnav și i-am dat o strachină cu lapte. Nu s-a atins de ea. Seara nu s-a arătat... L-am strigat... N-a venit. Pierise. L-am așteptat zadarnic două zile. Nu s-a ivit.

Am simțit atunci, mai ales Charles, o durere ca și cum pierdusem un frate. Eu mi-am dat cu părerea că s-a ascuns să moară undeva departe, cum fac animalele cînd își simt sfîrșitul. Prietenul, care-l cunoștea mai bine, sta încredințat că i-ar fi murit la picioare. Alta era teama lui. Să nu se fi luat după un vînat primejdios, un lup colțos sau o altă dihanie, și să se fi rătăcit. Sau să nu i se fi întîmplat ceva și mai rău în pădure. Să-l fi împușcat un braconier.

A treia seară, pe o lună gigantică, după ce am ferecat cu lacăte fazaneria, am pornit cîteștrei să cercetăm la întîmplare codrul. Era o rămășiță încă impunătoare din străvechea Vlăsie, cu stejari falnici încovoiați, învrîstată cu mult fag, frasin și ulm. Printre ei, presărați tei. Ici-colo, bungeturi nepătrunse și desișuri necălcate, cuibare de jivini stricătoare, pe care le-am cotrobăit după stîrvul lui Azor.

Spre miezul nopții, ne-am oprit într-o poiană minunată și am stat acolo, cu luna în creștet, multă vreme. Într-un timp ni s-au părut cîteva lătrături depărtate. Prietenul a șuierat semnalele cunoscute, la care cîinele alerga nesmintit. Zadarnic. Lătrătura s-a repetat... Ne-am așezat la pîndă. Luna bătea de sus de-a dreptul în capul nostru, îmbăindu-ne în magia ei amețitoare.

Tîrziu s-au ivit zburdînd prin iarba pînă la brîu a poienii două fiare. Azor, hîrjonindu-se nebunește cu o soață subțiratecă, sfioasă, roșcată...

– Vulpea! strigă unul din noi.

– Exact! Cu o vulpe, întări povestitorul.

– Asta nu se poate! sări ars unul din ascultători.

– Ce? întrebă doctorul.

– Cîinii nu se împerechează cu vulpile niciodată.

– De ce nu? se amestecă, arțăgos, altul. Sînt împrejurări cînd...

– Dumneata ai auzit de împreunări între pisici și iepuri, năvăli un al patrulea. Eu...

– Imposibil, eresuri populare! răcnea cel dintîi. Un om cu scaun la cap nu poate susține așa ceva. A fost pur și simplu o cățea venită din sat.

– Asta s-o crezi dumneata, a fost vulpea! țineau morțiș adversarii.

Și s-a stîrnit o încăierare de păreri pro și contra vulpe, a cărei potolire povestitorul o așteptă cu brațele încrucișate, zîmbind disprețuitor.

În sfîrșit, gîlceava se liniști. Și doctorul, la îndemnul nostru, înnodă firul.

– Era o joacă aproape caraghioasă să vezi pe demnul și seriosul Azor lăsîndu-se pe labele dinainte, sărind, făcînd fel de fel de giumbușlucuri și gudureli împrejurul vulpii, care, sălbatecă, se apăra de alintările lui.

Simion întinse pușca. Dar Charles îi dete peste mîini și i-o coborî.

– Ss... făcu el, certîndu-l. Și-l trimise înapoi la crescătorie.

Omul supus se tîrî și plecă tiptil. Noi rămaserăm. Cu ochii lacomi, prietenul privi îndelung dragostea fiarelor, care pînă la urmă sfîrșiră prin a se împerechea. A fost o nuntă ca în basme. Cu luna sus, copacii ce încercuiau rariștea și noi, martori și musafiri.

Se vărsau de pretutindeni miresme ușor coapte, prevestitoare ale toamnei. Ușoare mîhniri izvorau din copacii scuturînd cîte-o foaie veștedă. Veneau suflări îngîndurate de vînt cu răbufneli de zgomote din pădurile surde sau din satele adormite, unde numai ibovnicii vegheau. Doruri mute izvorau din ierburile mature, niciodată cosite, gătite de scuturare, și spicele lor, cu semințe

rodnice, ne gîdilau obrazele cufundate în umbră. Se isca din toate un fior, un îndemn, ca un spasm către o împlinire înainte de a-ți da sfîrșitul, fără care viața n-ar avea rost.

Și prietenul nu se mai sătura privind, ascultînd, pipăind, mirosind, cu un surîs straniu înghețat pe gură și o lucire sălbatecă în ochi. Mi-am închipuit că se bucură de plăcerea cîinelui și l-am lăsat pînă ce perechea s-a afundat iar în pădure. Atunci l-am trezit. Adică am încercat, dar n-am izbutit. Rămăsese ca beat și se clătina ușor. La înapoiere a vorbit, el, tăcutul, tot timpul pînă acasă de formidabila putere a reproducerii, marea zămislitoare a lumii; a înălțat imnuri iubirii care apropie polii și topește urile de neam și rasă, prefăcîndu-le, ca alchimiștii, în iubire. A pledat cauza lui Azor, de al cărui gust mai mult decît îndoielnic mă declaram nemulțumit. Și a tunat împotriva gestului slugii care ridicase arma, povestindu-mi o fabulă din *Metamorfozele* lui Ovidiu, cu nu știu ce tînăr pedepsit de Afrodita fiindcă despărțise cu violență doi șerpi împreunați. Abia l-am liniștit și l-am suit cu sila în pătul. A doua zi n-a mai scos o vorbă. A stat tot timpul dîrz și concentrat ca un războinic în ajunul luptei. Azor se întorsese, dar sluga îl pusese în lanț, unde moțăia resemnat. Nu dormise atîtea nopți.

Pe la prînz sosi nevasta lui Simion. Charles parcă o așteptase. Cum se ivi, îi sări înainte. O rugă să intre în voliere după niște pui, o puse să-i cerceteze cuibarele, o însoți în bordei, unde îi dete să-i coasă un cearșaf sfîșiat, și la plecare merse alături de ea cîțiva pași pe drum. Nu știu cum, dar toate astea mi-au amintit fără voie de gudurăturile lui Azor în preajma vulpii...

Apoi prietenul se urcă în pătul și rămase cu fața în sus pînă către seară, cînd coborî cu vestea că pleacă numaidecît la București pentru un proces de care uitase și care cădea chiar a doua zi. Zadarnic am încercat să-l înduplec să trimeată pe Simion după brișcă. Cunoștea el o potecă ce scurta calea mai mult de jumătate și-l scotea de-a dreptul prin pădure la gară, unde va fi la miezul nopții, cînd trece trenul. Lăsă în paza mea fazaneria. Își luă numai pușca și cîteva cartușe în buzunar și se pierdu în desiș.

După ce am hrănit și am culcat păsăretul ajutat de Simion, am vrut să dau de mîncare lui Azor. Cîinele trăsese pînă rupsese veriga și fugise cu lanțul tîrîș.

Ne-a cuprins pe amîndoi o ciudă ce mocnea în noi adînc din noaptea trecută și mai ales de cînd cu plecarea neașteptată și neînțeleasă a lui Charles. Și, fără să ne sfătuim mult, dintr-o mută înțelegere, luînd carabinele, am așteptat pînă s-a înălțat bine luna și am pornit pe dîra lăsată de lanțul cîinelui, pe care am pierdut-o curînd. Vrui să mă întorc. Dar Simion ținea morțiș să împuște vulpea. La care repede mă înduplecai și eu. Ne-am îndreptat atunci încet, cu ocoluri, căutînd, către inima pădurii. Am rătăcit așa cîteva ceasuri, ocolind curăturile cu luminișuri prea mari, și ne-am strecurat într-o margine de poiană, în care lumina lunii curgea ca într-un heleșteu.

Dam să ațipesc, cînd un foșnet ne izbi auzul. De bună seamă, o ciută. Sau poate chiar vulpea... Ciulirăm urechile și ascuțirăm privirile. De sub pleata copacilor, pășind ușor, se ivi o sălbăticiune, ba nu, o siluetă de femeie. Acum se vedea bine. Cămașa albă plutea ca o zăpadă spre mijlocul rariștei.

Din cellalt capăt, din umbra de dinapoia unui trunchi, se desprinsese o altă siluetă, o făptură omenească, alergînd cu brațele întinse spre cea dimpotrivă. Era Charles. Luna îl bătea drept în obraz. Femeia îi căzu la piept. El o sărută îndelung, o înfășură cu brațele, o înhăță cu patimă, o ridică în sus ca pe o pradă și porni cu ea sub stejarul unde o așteptase și unde căzură amîndoi, îmbrățișați.

Asta se petrecu în cîteva clipe încremenite. Cînd mă întorsei, Simion, cu pușca la ochi, țintea. Abia avui timp să-i smucesc arma în sus, și descărcătura vui lung, plouînd cu alice de lup copacul sub care perechea se zvîrcolea.

Dar în aceeași clipă Charles sări în picioare și trase în noi. Avusesem însă vreme, c-o piedică, să trîntesc pe Simion și să mă lipesc și eu de pămînt. Cînd am ridicat ochii, am zărit femeia fugind ca o nălucă și sluga pierită de lîngă mine.

Am alergat la capătul unde sta Charles, strigînd să nu tragă, că sînt eu, doctorul... Rămăsese rezemat de trunchi și se uita la fumul ce ieșea încă din țeavă.

L-am luat de braț, l-am domolit și am pornit spre casă. Nu s-a împotrivit. Pe drum a aiurat tot timpul. A scos din buzunar portofelul și mi-a întins un pachet de hîrtii de cîte o mie, cu porunca să mă duc numaidecît în sat și să cumpăr de la Simion nevasta. Să-i dau cît mi-o cere. Apoi să plec la București, să-i tîrguiesc un trusou întreg femeiesc, de la cămașă pînă la rochia de bal. Și cîte năzbîtii...

Nu l-am potolit decît cu un somnifer tare și cu comprese reci pe cap, schimbate des. Cred că făcuse o – cum i-aș putea spune mai bine ? – o inlunație...

– Ce-ai spus ? întrebai eu.

– O inlunație... Adică fusese lovit la creier de lumina prea puternică a lunii. Așa cum alții capătă insolație, sînt persoane simțitoare la razele mult mai magnetice ale lunii...

Cînd s-a domolit l-am băgat în bordei, l-am întins pe pat, l-am acoperit cu pătura, am tras ușa și l-am lăsat adormit buștean. Eu i-am luat locul de caraulă în pătul. De altfel, n-am putut să dau geană în geană. Curînd, un tremur verzui a început să se infiltreze ca o apă depărtată în culisele orizontului. Stelele spînzurau din ce în ce mai apropiate și mai mari. Luceafărul, cît pumnul, se înălța în răsărit să privească feeria... Luna asfințise.

Și, încetul cu încetul, întunericul se limpezea ca o soluție concentrată în care stau topite toate sărurile, pînă ce cîteva picături de reactiv le face să se precipite. Așa, lumea și lucrurile începeau să-și frîngă ființa, să se precipite și să cază rînd pe rînd la fund, pe pămînt, începînd cu vîrfurile copacilor, apoi acoperișurile volierelor, pe urmă stîlpii, îngrăditurile, bordeiul, tufișurile joase din fund...

M-am smuls deodată cu hotărîre din amăgirile ce mă cuprinseseră și am pornit aproape în goană spre sat. Am ieșit din pădure, am trecut Ialomița desculț și am alergat la casa lui Simion. Era lumină mare, și razele soarelui, încă ascuns, zbucneau de dincolo de pămînt ca niște spăngi uriașe de lumină.

Am bătut la poartă cu inima strînsă. A venit el de după casă. Ținea o coasă în mîini. Ne-am dat bineţe, i-am plătit simbria pe trei luni înainte și i-am cerut înapoi pușca cu care plecase. A primit tăcut banii și mi-a adus arma, descărcată și de a doua țeavă. Am înghețat. L-am întrebat îngăimat despre nevastă. A strigat-o și ea a ieșit îndată cu mătura într-o mînă. Cînd m-a văzut, m-a privit drept în ochi. Avea doar cîteva vînătăi pe obraz și o pleoapă mai umflată. Cînd să plec, m-a întîmpinat întinsă pe uluci o blană proaspătă de vulpe roșcată.

– Acolo merseseră alicele din țeava a doua, făcu unul din ascultători.

– Așa mi-am zis și eu, și am răsuflat, încuviință povestitorul. La înapoiere am trecut pe la pădurarul satului și l-am rugat să vie să ne ajute pînă găsim alt argat, că Simion are de muncă și nu mai poate sluji. Omul a primit bucuros și am pornit numaidecît amîndoi spre crescătorie.

Cînd am sosit, larma și vînzoleala erau în toi. Păsările cereau în gura mare hrana. Doar că nu ne-au mîncat și pe noi. Azor se întorsese și lătra întărîtat la un uliu din văzduh. În bordei, Charles dormea.

Cînd s-a trezit, pe la amiază, era limpede și sănătos ca și mai înainte. Și-a văzut liniștit de treburi, cu aceeași destoinicie ca și pînă atunci. Nu i-a tremurat mîna și a ucis ori de cîte ori a tras. Cîinele s-a așezat la pază neclintită și n-a mai fugit. Am așteptat noaptea cu teamă. Charles s-a urcat în pătul, ca de obicei. A doua zi s-a coborît cel dintîi, a dat mîncare păsărilor și s-a apucat să îngrijească crescătoria.

Am stat acolo pînă s-a deschis vînătoarea, adică încă o săptămînă și ceva, fără să schimbăm o vorbă despre cele întîmplate, ca și cînd nimic nu s-ar fi petrecut. Uneori îmi venea să cred că am visat.

Cînd s-a împlinit sorocul, ne-am despărțit tot așa de scurt și fără emoție cum ne întîlniserăm.

Și ne-am văzut din ce în ce mai rar... Am avut grijă să nu mai rămîn stingher în sezon mort.

– În definitiv, cum îți explici alunecarea amicului dumitale și toată aventura din noaptea aceea ? întrebă cineva.

– Nu sînt psiholog și mai puțin freudian, se scuză povestitorul. N-am căutat nici o explicație omenescului izbucnit în el și debordînd peste artificialul ce-și impusese.

Că a fost pilda cîinelui care îl îndemnase la mezalianța cu o țărancă disprețuită pînă atunci, sau influența lunii, ori prea lunga abstinență la care se constrînsese, nu vreau să știu. Aventura lui era pentru mine firească, și orice om mai ușuratic, adică normal, ar fi săvîrșit-o de la început.

Numai caracterul și ideile lui Charles au dat întorsătura ciudată pe care o luase întîmplarea foarte banală altfel.

Cu asta, amicul n-a pierdut nimic în ochii mei. Ca și Azor, care a urmat apoi să fie rece, distant și serios ca și înainte de morganatica lui căsătorie, sfîrși doctorul X... povestirea.

Început 2 iunie ora 6 dimineața
și sfîrșit 2 iunie ora 12 noaptea 1948, București